

En mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd

”Samsjuklighetsreformen”

LGS 2026-09-18

Frida Cissig, projektledare GR

Målbilder för vård och stöd ur ett patient- och brukarperspektiv

Tidig hjälp med psykisk ohälsa och skadligt bruk

Stöd och vård som är lätt att hitta, komma i kontakt med och som är tillgänglig när jag behöver den

Tillgång till fungerande behandling och möjlighet att välja utifrån det som passar mig

Stöd och vård som hänger ihop som en helhet

Inte bli utestängd från stöd och vård och få hjälp med både beroende och psykisk ohälsa

Bli lyssnad på, få förståelse och bli behandlad med samma respekt som andra

Bli stärkt i min egen förmåga att hantera min situation och ha inflytande över min vård och omsorg

En fungerande vardag och ett meningsfullt sammanhang

En person som jag kan lita på och som följer med i hela processen

Att vården och omsorgen lyssnar på, involverar och ger stöd till mitt nätverk

Riksdagen har fattat beslut om ”samsjuklighetsreformen” – Steg 1

En mer sammanhållen vård för
personer med skadligt bruk eller
beroende och andra psykiatriska
tillstånd (Proposition 2025/26:251)
| Sveriges riksdag

Träder i kraft 1 januari 2028

Den 15 juni 2026 biföll riksdagen socialutskottets förslag till beslut enligt proposition

Reformens första steg rör frivilliga insatser och består av lagstiftning, förordning och stödjande uppdrag

Steg 2: Främst regionernas ansvar för vård och behandling utan samtycke

**Preliminär plan – lagrådsremiss/proposition 2028 –
om beslut fattas kan lagstiftning träda i kraft
2029/30**

Fokus för analysarbetet i samsjuklighetsdelegationen:

Rättssäkerhetsaspekter på en förändring om LPT ersätter LVM

Gränsdragningsfrågor vs. annan lagstiftning, däribland LVU och LRV

Reella förutsättningar för kommuner och regioner att kunna erbjuda stöd och vård i en sammanhållen stöd-/vårdkedja

Organisatoriska och ekonomiska konsekvenser för kommuner, regioner, SiS mfl

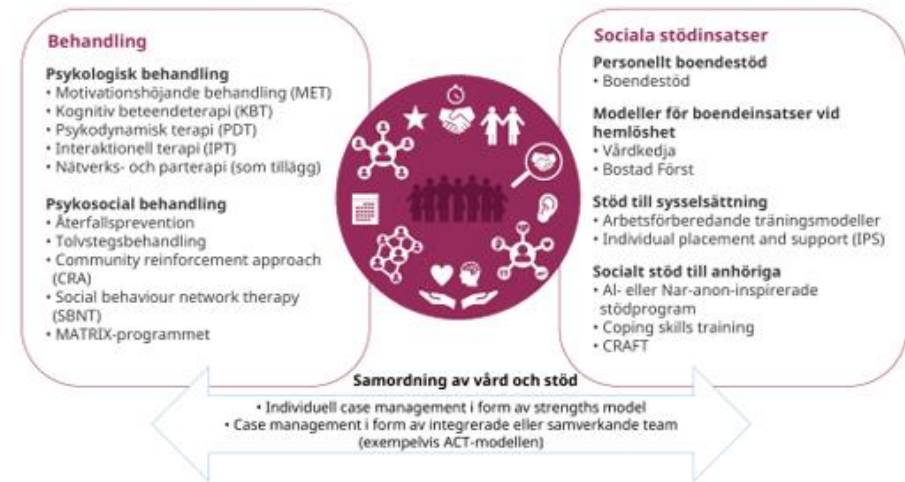
Tydliggörande av ansvar - nytt kapitel i Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)

- Regeringen har beslutat om ändringar i socialtjänstförordningen och hälso- och sjukvårdsförordningen för att särskilt betona det ansvar som regionerna har för vård och behandling av personer med skadligt bruk eller beroende.
- Ett nytt kapitel införs i hälso- och sjukvårdsförordningen där det framgår att regionerna ska bedriva sin verksamhet så att personer med skadligt bruk eller beroende erbjuds den vård som de behöver. Den nya bestämmelsen i socialtjänstförordningen är en hänvisning till hälso- och sjukvårdsförordningens nya kapitel.
- Förordningsändringarna träder i kraft den 1 januari 2028, samtidigt som förslagen i propositionen.

Ansvarsfördelning från och med 1 januari 2028

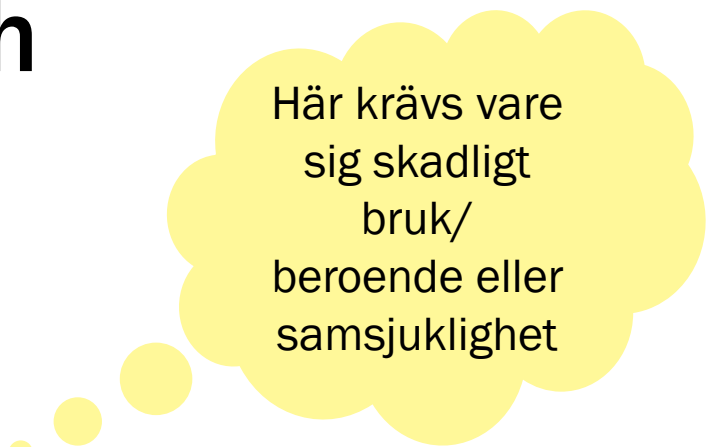
Samsjuklighetsreformen – Socialstyrelsen

- Skrift om vad som bör räknas som
behandling respektive stöd publicerades
den 2 september – gäller tills nya
nationella riktlinjer publiceras (beräknas
2030)
- Här publiceras kunskapsstöd, FAQ och
webbinarier fortlöpande
- Blir vägledande för vilka insatser
socialtjänsten behöver avveckla

Ny lag om samordnade vård- och stödverksamheter

- Kommunerna och regionen i ett län ska gemensamt bedriva en samordnad vård- och stödverksamhet
- Verksamheten ska erbjuda både hälso- och sjukvårdsinsatser och socialtjänstinsatser till den som har en psykisk funktionsnedsättning och behov av ett samordnat stöd över tid
- En vård- och stödsamordnare som ansvarar för att samordna insatserna ska utses för den enskilde
- Hur verksamheten organiseras lämnar lagen i stor utsträckning åt huvudmännen att avgöra
- Kostnaderna för verksamheten ska fördelas så att kommunerna och regionen i ett län står för hälften av kostnaderna vardera om inget annat avtalas

Här krävs vare
sig skadligt
bruk/
beroende eller
samsjuklighet

Finansiering reformens genomförande

- 50 miljoner avsattes för 2026 (varav 35 gick till Socialstyrelsens stödjande uppdrag)
- Omfördelning av de generella statsbidragen i BP för 2027 har aviserats i propositionen – dialog förs med SKR
- 400 miljoner kr beräknas under fem år 2027-2031 – dialog förs med SKR
- 18 miljoner kr 2026 till nationell plan för bättre beroendevård – planering för 2027 pågår

Länsgemensamt temporärt samordningsforum etablerat i våras

Kommunalförbunden och VGR har format ett temporärt samordningsforum

Kommunalförbunden Välfärdschefer

Helen Nordling, Boråsregionen
Karin Engström, Fyrbodals
Lena Ludvigsson, Skaraborg
Ritva Gonzalez, Göteborgsregionen
Sara Nordenhielm, Göteborgsregionen

Västra Götalandsregionen

Ann-Sofi Isaksson, avdelningschef
Ann-Sofie Rundberg, avdelningschef
Karin Häggbring, projektledare
Magnus Kronvall, avdelningschef

VÅR GEMENSAMMA UPPGIFT riktning, kommunikation och timing

Gemensam
nulägesbild
Risker och
tidiga signaler

Översättning
mellan nivåer

Gemensam analys
och inriktning

Syftet är att stärka gemensam
orientering och koordinationsförmåga

Tillsammans bidrar vi till ändamålsenlig
och samordnad kommunikation

- Det temporära samordningsforumet har uppvaktat SRO som gett i uppdrag att se över överenskommelse kopplad till hälso- och sjukvårdsavtalet, arbetsgrupp är tillsatt och startar den 19 november
- Arbetsgruppen kommer även behöva kartlägga vilka andra avtal och dokument som behöver revideras eller upprättas
- Länsgemensam kommunikationsplan

Reformberättelsen

En mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd

Historisk aspekt, tidigare ansatser: "Mapa lagarna"

Reformens syfte
Skadligt bruk har identifierats som ett stort problem och ett ansvar för att förbättra vård för personer med skadligt bruk ska betonas som ett hälso- och sjukvårdsmål.

För många insatser kommer den fortsättningsvis finnas ett behov av samordning
När under flera år gått under samordningsforumet handlar om att psykiatriska tillstånd ska möta ett mer sammanhållet vård- och stödsystem. Personer med skadligt bruk eller beroende och andra psykiatriska tillstånd har tid. Trots många goda insatser riskerar stödet att bli fragmenterat när ansvar för individen själv får bära ansvaret för samordningen.

Riksdagen har beslutat om en reform som innebär att regionerna ska organisera samtidigt som samverkan mellan kommun och region stärks. Lagen träder i kraft den 1 juli 2025.

För Västra Götaland innebär reformen att kommuner, region, kommunalförbundsregioner och länsstyrelsen ska samverka.

Reformen handlar inte enbart om att flytta ansvar utan också om att förbättra att möta individens behov. **Gemensamma förutsättningar**
Målet är att det som behöver vara gemensamt förutsättningar.

Det temporära samordningsforumet har bildats genomförandet hålls ihop under övergångsperioden.

Gemensamma principer kommunikation

Detta är en sammanställning av de kommunikationsprinciper som hittills vuxit fram i forumets arbete. Idag prövar vi om de är tillräckliga eller behöver utvecklas vidare.

- **Vi utgår från individens behov**
Exempel: Ingen person ska bli utan vård eller stöd på grund av oenighet mellan huvudmän/partner/kommuner och region
- **Vi kommunicerar utifrån samma nationella grund**
Exempel: Vi utgår från lagstiftning, nationella vägledningar och gemensamma överenskommelser
- **Vi skiljer på nationella beslut och lokal tillämpning**
Exempel: Lagen är densamma – genomförandet kan se olika ut

1 juli – digitaliserat arbetsmaterial

En sammanställning av de digitaliserade arbetsmaterial som ska användas från 1 juli 2025.

The diagram illustrates the implementation timeline of the reform. It shows a sequence of tasks and responsibilities for different stakeholders (Region, Kommun, Länsstyrelsen) from 2024 to 2025. Key dates include 1 juli, 1 september, and 1 oktober. The tasks are organized into a flowchart showing the progression of the reform implementation.

Vad pågår på GR?

- Inventering av målgrupp är i slutfas och inventering nummer två som avser insatser och kompetenser är i uppstartsfas – FoU i Väst
- Bevakar reformen nationellt, lämnat synpunkter på kunskapsstöd och stödjande material avseende samordnade vård och stödverksamheter. Medverkar på socialchefsdagarna.
- Information i strategiska chefsnätverk, vårdsamverkan och lokalt
- Utbildningar

1 Ale	8 Lilla Edet
2 Alingsås	9 Mölndal
3 Göteborg	10 Partille
4 Härryda	11 Stenungsund
5 Kungsbacka	12 Tjörn
6 Kungälv	13 Öckerö
7 Lerum	
